

Wij zijn niet tevreden met 60%

JAN SOONS & BART VAN BOUCHAUTE

Het kwaliteit/tijdsboek dat het team hoger onderwijs van COC twee jaar geleden publiceerde, is geen boek dat stof ligt te vergaren op één of andere boekenplank, integendeel.

De werkdruk in hoger onderwijs kent ongekende hoogtes: zowel onderwijzend personeel als administratief en technisch personeel werken zich uit de naad, strijden dagelijks tegen de klok om alles rond te krijgen en de kwaliteit te leveren die onze studenten verdienen. Dat gaat ten koste van hun eigen welzijn en gezondheid, want de langdurige ziekten en burn-outs swingen de pan uit, wat dacht je?!

In de hogescholen hebben de medewerkers er genoeg van. Regelmatig sturen ze signalen de wereld in om hun onvrede te uiten. Door middel van een staking of betoging, hoor ik je denken, want dat hangt nu eenmaal samen met het werk van een vakorganisatie, niet? Neen, de vakbond anno 21ste eeuw herdenkt zich en ontwikkelt alternatieve manieren om frustraties en standpunten kracht bij te zetten. In het hoger onderwijs zoeken we actievormen waarbij we 'onze' studenten niet in de steek laten, want die hebben recht op – liefst hoog kwalitatief – onderwijs.

Eén van die initiatieven sprong bij team hoger onderwijs in het oog en wilden we je niet onthouden, namelijk de acties van

het Sombrero Actiecomité ofwel de *Sociedad del sombrero*. Dat actiecomité ontstond in de opleiding Sociaal Werk van de Arteveldehogeschool om te protesteren tegen de invoering van een nieuw organisatie-model dat de verhouding tussen basistaken en omkadering drastisch wijzigde. Het comité gebruikt het beeld van het Mexicaanse leger met te veel officieren en veel te weinig soldaten om hun ongenoegen te uiten. De vertaling naar het onderwijsveld met een waterhoofd bestaande uit te veel structuren, kaders en middenkaders, procedures en richtlijnen ... is overduidelijk. Intussen slaan de eisen en acties van dit Sombrero Actiecomité duidelijk aan bij andere opleidingen en andere hogescholen. Het protest richt zich op twee ontwikkelingen die de werkdruk structureel verhogen.

Dat de **gesloten enveloppefinanciering** van het hoger onderwijs een structureel onderdeel is van de hele problematiek staat als een paal boven water. Het negatieve effect van die financiering komt hier weer pijnlijk naar de oppervlakte. Door de onderindexering worden de middelen jaar na jaar uitgehold en lopen de hogescholen vele miljoenen mis. De strijd om het grootste marktaandeel heeft een

pervers effect: een school krijgt minder wanneer ze stijgt, maar de stijging minder groot is in verhouding met die van de andere hogescholen. Ook de 'kliks' zijn een verdoken besparing en leveren de overheid miljoenen op, miljoenen die naar het personeel hadden kunnen gaan.

De effecten van die onderfinanciering op de docenten en medewerkers die de basistaken in de opleidingen naar best vermogen vervullen, wordt verscherpt door de uitbouw van de hogescholen zelf. De verschuivende verhouding naar **meer omkadering en minder inzet op basistaken** is een tweede, gekende factor van de niet aflatende werkdruk. Het Sombrero Actiecomité wou een duidelijk signaal geven dat er echt moet ingegrepen worden in de steeds verder uitdeinende omkadering die de ruimte voor de basistaken in onderwijs, onderzoek en dienstverlening bedreigt. In de actie worden de negatieve effecten van de dalende inzet op concrete onderwijstaken uitdrukkelijk vermeld. Dat heeft geleid tot sterke steun en sympathie vanuit de studenten en hun vertegenwoordigers.

Het tij keren

Het actiecomité heeft het beeld van het Mexicaanse leger vertaald in aangepaste communicatie. De sombrero is samen met een protestboodschap opgenomen

in de mailhandtekening. Online vergaderen, het 'nieuwe normaal' na een hels coronajaar, gebeurt met een 'aangepaste' achtergrond.

Die achtergrond verwijst naar het Mexicaanse leger als beeld voor een scheve verhouding tussen omkadering en basistaken: veel te veel officieren en veel te weinig soldaten. Het zijn net die soldaten die we nodig hebben om de strijd aan te gaan. De strijd voor een werkbaar en weerbaar hoger onderwijs!

De actie verhoogt de druk op de directies en raden van bestuur om zich te bezinnen over de inzet van hun middelen voor de basistaken van medewerkers. Ze zet ook de onvrede en frustratie van medewerkers om in een collectieve reactie. Het is een zinvol alternatief voor het voortdurende slikken van de volgende besparing en werkdrukverhoging als individu of als team. In de actie zit de hoop! Samen diezelfde bezorgdheid delen, samen hetzelfde doel nastreven, maakt het draagvlak net iets groter. Misschien groot genoeg om samen het tij te

keren. Het tij *moet* gekeerd voor hoger onderwijs!

En uitgerekend nu maakt onze minister van Onderwijs bekend dat er nog een besparing zit aan te komen. Het jammerlijke van heel dat verhaal is de manier waarop dat wordt gekaderd. Van de ongelooflijk grote pot die sowieso al naar het onderwijs gaat, zal maar een heel klein beetje (in verhouding dan toch) bespaard hoeven te worden, zo erg is dat toch niet? Je kan dat natuurlijk ook anders bekijken: in een sector waar het vet al lang van de soep is (als we nog van soep kunnen spreken), gaat men nog wat water bij de al lang waterige, smaakloze soep gieten ... Alles hangt af van de perceptie. Jezelf wijsmaken dat de helden van het onderwijs, noem ze gerust helden, er nog wel wat bij kunnen hebben, is hetzelfde als al het voorgaande staalhard ontkennen.

Het vet is van de soep voor hoger onderwijs, het water staat tot boven de lippen: het tij *moet* gekeerd voor hoger onderwijs en dat kunnen we alleen maar *samen* doen!

Netwerkvorming

Op het nationaal sectorcomité werd uitgebreid op de actie ingegaan. Vooral op hoe vanuit de syndicale kern de actie groeide, wat de moeilijkheden ook waren.

Vanuit de vertegenwoordiging van de andere hogescholen klonk herkenning. Toch werd aangegeven dat het moeilijk is om samen actie te ondernemen, collega's te motiveren, altijd weer dezelfde vragen te stellen en informatie te krijgen als personeelsdelegatie en in het onderhandelingscomité. Een sterke ondersteuning vanuit de nationale werking wordt dus zeker gewaardeerd, net als de ruimte om tijdens ons overleg de signalen die we vanuit de basis krijgen, mee te geven.

